

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Katedra speciální zootechniky

Obor: Zootechnika

Téma bakalářské práce
Týrání hospodářských zvířat

Autor bakalářské práce:
Martina Pešlová Koutníková

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Jarmila Voříšková, Ph.D.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta zemědělská

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina KOUTNÍKOVÁ**
Osobní číslo: **Z09147**
Studijní program: **B4131 Zemědělství**
Studijní obor: **Agropodnikání**
Název tématu: **Problematika týrání zvířat**
Zadávací katedra: **Katedra speciální zootechniky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Jedním z prvních zákonů po roce 1990 byl v České republice vytvořen a schválen zákon na ochranu zvířat proti týrání. Ochrana zvířat je svým způsobem odrazem vyspělosti národa. Cílem bakalářské práce je analyzovat problematiku týrání zvířat od počátků až po současnou legalizaci.

V teoretické části bakalářské práce shromáždíte informace o vývoji vzniku myšlenky ochrany zvířat, důvody které vedly až ke vzniku legislativních opatření, které předpisy se vztahují k ochraně zvířat, podčtyíte hlavní důvody změn v úpravách předpisů, kterých zvířat se legislativa týká, orgány ochrany zvířat apod.

Z dostupných zdrojů zjistíte, kdo se trestných činů týrání zvířat dopouští, kde se vyskytují, kterých druhů zvířat se nejvíce dotýká, které způsoby týrání se vyskytují, jaké tresty jsou nejčastěji využívány, jakým způsobem je na týrání upozorňováno, apod.

Podle možností porovnáte sledovanou problematiku s jiným státem.

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Ing.Jarmila Voříškové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a trpělivost při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině, která mě při psaní práce podporovala.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Týrání hospodářských zvířat“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona číslo 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě(v úpravě vzniklé vypouštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 20.11.2013

.....
Martina Pešlová Koutníková

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem „Týrání hospodářských zvířat“ je rozdělena do dvou hlavních částí. V první části je popsán historický vývoj legislativy v naší zemi v oblasti týrání hospodářských zvířat. Tato část je rozdělena do jednotlivých kapitol. Kapitoly jsou rozděleny podle historických období, na období Rakouska-Uherska, období první republiky, období II. světové války, období po druhé světové válce a po roce 1948, období po roce 1989. Nejméně legislativních opatření na ochranu zvířat proti týrání bylo za první republiky, kdy se spoléhalo na to, že sedláci používají zvířat pro svoji obživu a tudíž se o ně i správně starají. Nejvíce legislativních opatření se používá v dnešní době. Poté je v práci popsána současná platná judikatura.

V druhé části je zmapováno, jaké se v roce 2004, 2006, 2008, 2010, 2012 objevují závady v oblasti péče o hospodářská zvířata. Dále je v této části zpracováno kolik bylo objasněno a odsouzeno pachatelů trestných činů týrání hospodářských zvířat ve výše uvedených letech.

Práce je zpracována na základě informací získaných z platných zákonů té určité historické doby. Dále jsou informace získány z informačních bulletinů veterinární správy. Získaná statistická data jsou zpracována do přehledných tabulek a grafů.

Klíčová slova: Ochrana zvířat, týrání zvířat, legislativa

Abstract

The thesis „Cruelty to farm animals“ is divided into two main parts. The first part covers the history of legislation concerning animal cruelty in this country. This part is divided into chapters by historical periods. The first is the period of Austro-Hungarian Empire, then the period of the First Republic, the Second World War, the period after the WWII and after 1948, and the period after 1989.

The period of the First Republic was the time where there were the fewest legislative acts. It was taken for granted that peasants used animals for farming and subsistence and therefore they were taking good care of them. The biggest number of legislative measures can be seen today. The current jurisprudence is described in the following chapter.

The second part of the thesis covers deficiencies in care of livestock in years 2004, 2006, 2008, 2010. This part also describes how many cases of animal cruelty were investigated and how many offenders were convicted in the above mentioned years.

The thesis is based on information from the legislation of the respective historical period. Some information is from the newsletters of the state veterinary office. Statistical data are organised into charts and graphs.

Keywords: animal protection, cruelty to animals, legislation

OBSAH

1 ÚVOD	8
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
2.1 Domestikování zvířat	9
2.2. Historický vývoj právních úprav týkajících se týrání zvířat	10
2.2.1 Doba Rakouska Uherska	10
2.2.2 Doba první republiky	11
2.2.3 Doba II. Světové války	12
2.2.4 Období po druhé světové válce a po roce 1948	16
2.2.5 Období po roce 1989	17
2.3 Současné právní předpisy na ochranu zvířat	19
2.3.1 Přímá ochrana zvířat	19
2.3.2. Nepřímá ochrana zvířat	21
2.3.3 Předpisy rady Evropy	22
2.4. Zákon na ochranu zvířat	22
2.4.1 Týrání zvířat	23
2.4.2 Trestný čin	26
3 PŘÍKLADY NEDOSTATKŮ PŘI CHOVU HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V LETECH 2004 - 2012	28
3. 1 Rok 2004	28
3.2 Rok 2006	30
3.3 Rok 2008	33
3.4 Rok 2010	35
3.5 Rok 2012	36
3.6 Shrnutí výše uvedených roků	38
4. ZÁVĚR	41

Příloha: platná legislativa na ochranu zvířat

46

1 Úvod

Téma týrání hospodářských zvířat jsem si vybrala, protože mám k zvířatům a životnímu prostředí velmi kladný vztah. Zajímalo mě, jak se dnešní společnost stará o hospodářská zvířata. I když je zřejmé, že dnešní doba chovu hospodářských zvířat u nás v České republice příliš nefandí. Jinak by se ani nedal vysvětlit pokles vlastní výroby masa, jako příklad uvádím rušení chovu prasat, prostě proto, že se to finančně nevyplatí. Je velmi zarážející, že náš právní systém pohlíží na zvířata jako pouhé věci. A i tresty za týrání zvířat nejsou zrovna vysoké. Maximální trest, který je možné za týrání zvířat dostat jsou dva roky odnětí svobody. Zarážející také je, že každou chvíli vidíme v televizi případ týrání koťat či psů ale málokdy se dovídáme o týrání hospodářských zvířat. Nejvíce závažné je, že lidé vědí o týrání zvířat ve svém okolí, ale toto neoznámí příslušným úřadům.

Dalším problémem jsou i naše úřady, vzhledem ke zpracování této bakalářské práce jsem kontaktovala ministerstvo životního prostředí, zda a jaká je spolupráce mezi nimi a Policií České republiky. Na tento dotaz mi pracovník ministerstva životního prostředí odpověděl, proč by tomu mělo tak být. To přece není potřeba. Kontaktovala jsem i příslušníka kriminální policie, který se zabývá případy trestných činů proti životnímu prostředí i týrání zvířat. Tento mi sdělil, že opravdu žádná spolupráce neexistuje a řeší se to až na místě. Už toto mi přijde velmi zarážející.

Práce je rozdělena na dvě části v první sleduji vývoj právních úprav v oblasti týrání zvířat. V druhé je pak zmapováno, kolik a jaké jsou nalezeny závady u hospodářských zvířat. Nejvíce zarážející v první části je, že nejvíce právních úprav s největšími sankcemi byly za doby druhé světové války. V druhé části je zarážející to, že nejvíce závad se u hospodářských zvířat objevuje v tom nejzákladnějším a to je výživa a napájení zvířat.

2 Literární přehled

2.1 Domestikování zvířat

Domestikaci zvířat můžeme definovat jako proces osvojování si zvířat člověkem, tedy přeměna divokého zvířete ve zvíře domácí. Domestikace hospodářských zvířat začala zhruba před až 10 tisíci lety a jedná se o jeden z nejrevolučnějších počínů lidstva. Chovem zvířat pak lidstvo získává hlavně potravu, suroviny, energii a v neposlední řadě také společníka pro volný čas. Nejvíce domestikace zvířat probíhala tam, kde bylo málo lovné zvěře. Z 6 000 druhů savců jich bylo zdomácněno pouze asi 30 druhů. Z 8 500 druhů ptáků zhruba 15 a z tisíců druhů hmyzu pak pouze dva druhy. Tento proces však není ukončen a neustále se postupně domestikují další druhy zvířat. Předpoklady pro domestikování zvířat jsou sociální vztahy, stádový instinkt, široké potravní spektrum a také klidné chování. Proces zdomácnění můžeme shrnout do třech kroků a to: zajetí, ochočení a zdomácnění. Se zvyšujícím se zalidněním se také začaly zvyšovat nároky na množství produkce zvířat. Toto sebou přináší zdokonalování vlastností zvířat tedy šlechtění, ale i zdokonalování péče o zvířata. Toto má za následek změnu ve vztahu člověka a zvířat. Jestliže dříve téměř všechno obyvatelstvo žilo v každodenním kontaktu se zvířaty pak v současné industrializované společnosti je situace opačná 90 - 95% obyvatelstva žije bez jakéhokoliv kontaktu s hospodářskými zvířaty.. Domestikační změny znamenají pro zvířata izolaci od divokého druhu, držení v rozličné koncentraci, změny v rozmnožování a uplatnění jedince, zajištění změněných podmínek života člověkem, omezení přírodního výběru a působení umělého výběru. Domestikační změny se dotkly např.:

- zbarvení srsti - albinismus
- pokryvu těla např. angorismus
- kůže např. tvorba řas, velikosti těla např. trpasličí růst neboli nanismus
- tvar lebky kdy ovlivnily např. zkrácení obličejové části u boxera
- rozmnožování např. ovlivnily dřívější pohlavní dospělost
- nervové soustavy redukcí mozku, fyziologie jedinců např. produkce mléka, která je mnohonásobně vyšší, než je potřeba mláděte.

Během domestikace dochází k hluboké změně znaků, ale nevznikají noví jedinci. Domestikací se u zvířat vyvinuly užitkové vlastnosti. Domestikovaná zvířata jsou za několik generací schopna žít znovu ve volné přírodě, avšak nikdy se již nevrátí na

úroveň divokých zvířat, ze kterých vzešly. Pro hospodářský užitek jsou například chovány krávy, kozy, ovce, ale můžeme sem zařadit také kapry. Zvířetem domácím pak rozumíme takové zvíře, které je chováno pod jednou střechou společně s člověkem dnes je to například kočka či pes. (Majzlík, 2004)

2.2. Historický vývoj právních úprav týkajících se týrání zvířat

2.2.1 Doba Rakouska Uherska

Zvíře je za majetek považováno od začátku starověku takto je zvíře v naší právní kultuře zakotveno dodnes. Toto však bylo příliš obecné a nevyhovující a na základě nařízení ministerstva vnitra ze dne 15. února 1855 ř.z.č. 31 dochází v roce 1901 k vydání vyhlášky c.k. místodržitele na Moravě 61/1901 Sb. Mor.z. z¹, která byla vydána 5. listopadu 1901 a uveřejňovalo se v ní nařízení proti týrání zvířat. (Rydval, 2006)

Hospodářských zvířat se pak nejvíce z této vyhlášky týká bod 1, ve kterém je stanoveno: „*zapovězeno jest užívati zvířat starých, nedostatečně živých, dušných, vysílených a strhaných k pracím které jich síly přesahují a vůbec k jakékoliv práci zvířat nemocných*“,² dále se v tomto bodě hovoří o tom, že zvířata mají mít správný postroj a mají být správně okována dle toho, jakou práci zrovna vykonávají. Za zmínku stojí i toto „*dobytek, který stojí po delší dobu pod širým nebem, musí být přiměřeně chráněn, obzvláště proti zimě*“³. Bod 6 této vyhlášky pak stanovuje přepravu hospodářských zvířat, kdy je uvedeno, že „*toto se smí dít jen ve vozech se širokým dnem a kolmými dostatečně vysokými bočnicemi. Dno budiž důkladně a čistě vystláno, dobytek nesmí býti svázan a smí ho býti jen tolik na vozy atd. naloženo, aby nebyly přeplněny a zvířata aby mohla pohodlně vedle sebe stát i ulehnutí.*“⁴

V následujícím bodě je pak uvedena výjimka, kdy při přepravě méně kusů je již povoleno přivázání zvířat a je zde stanoveno jakými prostředky a jakým způsobem smějí být tato zvířata přivázána.

Dalšími zajímavými body této vyhlášky jsou bod 9, 11, 12, 14 kdy v bodě 9 je mimo jiné uvedeno, že se nedovolují hnáti telata, která nejsou stará více jak 6 týdnů, déle

¹ Vyhláška c.k. místodržitele na Moravě ze dne 5. listopadu 1901, kterou se uveřejňuje nařízení proti týrání zvířat.

² Vyhláška c.k. místodržitele na Moravě ze dne 5. listopadu 1901, kterou se uveřejňuje nařízení proti týrání zvířat

³ Vyhláška c.k. místodržitele na Moravě ze dne 5. listopadu 1901, kterou se uveřejňuje nařízení proti týrání zvířat

⁴ Vyhláška c.k. místodržitele na Moravě ze dne 5. listopadu 1901, kterou se uveřejňuje nařízení proti týrání zvířat.

než 3 km, v bodě 11 se uvádí, jakým způsobem mohou být zvířata poražena a to i v případě rituálního porážení, jako příklad je uvedeno, že se nesmějí začít stahovat dokud není určité zjištěna smrt zvířete, bod 12 pak stanovuje jakým způsobem nesmějí postupovat lidé, kteří nejsou veterináři a chtějí zvíře léčit. Z vyjmenovaných zakázaných postupů je zřejmé, že tento bod má potrestat skoro až čarodějnické praktiky, které se používaly např. píchání do chřtánu. Bod 14 vyhlášky udává, kdy jindy se člověk ještě dopouští týrání zvířete, např. točením nebo mačkáním ocasu honěného dobytka. V posledním, tedy 15 bodě této vyhlášky jsou pak stanoveny sankce za spáchání tohoto. Je to buď pokuta od 2 do 200 korun nebo vězení od 6 hodin do 14 dní. Z výše uvedeného vyplývá, že na svoji dobu byla tato vyhláška celkem propracovaná a vzhledem k tomu, že některé body jsou velice podrobné, lze usuzovat, že touto vyhláškou bylo reagováno na množící se případy týrání zvířat.

V roce 1909 přichází zákon č. 61 moravského zemského zákoníku o zvelebení chovu hovězího a vepřového dobytka v markrabství Moravském. V tomto zákoně jsou v § 1 zřízeny speciální komise, které mají hájit a podporovat zájmy chovu hovězího a vepřového dobytka a následně v § 2 pak uvádí, že členy komise musejí být pouze odborníci. Na toto navazuje např. § 3 a § 4, kde je uvedeno, že komise musí nejméně jednou do roka a to v období od 01. března do 15. května obejít celý obvod, provést kontrolu dobytka a sepsat o tomto zprávu. Dále je v zákoně uvedeno jakým způsobem pečovat o dobytek, kdy § 5 až § 20 se zabývá tím, jakým způsobem chovat býky. Třeba § 12 stanovuje jací býci jsou způsobilí k plemenitbě a § 21 se zabývá připouštěním prasnic např. v bodě 3 je stanoveno, že na jednoho kance smí být připuštěno 40 až 50 prasnic. V § 22 jsou stanoveny sankce, a to 10 až 100 K a v případě nezbytnosti pak vězením od 6 hodin do 5 dnů.

Na tuto legislativu pak navazuje vyhláška č. 51/1914 Sb. ze dne 3. července 1914, kterou byl změněn bod 13 vyhlášky č. 61/1901 Sb., kdy touto *„zapovězeno jest oslepování ptáků (vypichování očí) a vytrhávání nebo uřezávání stehýnek živým žábám.“*⁵

2.2.2 Doba první republiky

Po první světové válce a vytvoření samostatné Československé republiky nedochází k dalšímu vývoji právních úprav týkajících se týrání zvířat, a to vzhledem k tomu, že plně dostačovala právní úprava Rakousko Uherská. Bylo to způsobeno hlavně tím, že

⁵ vyhláška č. 51/1914 Sb. ze dne 3. července 1914

pro sedláky za první republiky byla hospodářská zvířata jejich obživou a tedy by byli sami proti sobě, kdyby se o svá zvířata špatně starali.

2.2.3 Doba II. Světové války

V roce 1939 ze 14. na 15. března dochází k obsazení republiky německými vojsky a Hitlerem je zřízen protektorát Čechy a Morava. Paradoxně teprve s příchodem Hitlera dochází ke změně v právní úpravě týrání zvířat. V dubnu tohoto roku je vydáno nařízení vlády č. 106/1939 Sb. o ochraně zvířat proti týrání⁶. V § 1 je uvedeno: „*každé jednání nebo opominutí, jímž se působí zvířeti bez rozumného a oprávněného důvodu bolest nebo jiné utrpení (týrání zvířat), jest zakázáno!*“⁷ Je zde popsáno, co se týráním zvířat rozumí. V § 2 je přesně stanoveno, kdo se týrání dopouští, jedná se např. o osobu, která používá zvířete chorého, která odpírá zvířeti náležitou péči. Poprvé se zde objevuje, že týrání se dopouští i ten kdo pořádá zejména býčí či kohoutí zápasy. V § 4 této vyhlášky jsou pak uvedeny sankce za porušení této vyhlášky. Oproti původní právní úpravě dochází k rapidnímu navýšení finanční sankce, tedy pokuty, kdy tato je stanovena na částku 5 000 korun. Další sankcí je pak vězení do 14 dní, „*za nedobytnou pokutu vyměří se trest vězení podle míry zavinění až do 14 dnů*“.⁸ Dále je uvedeno, že stejně se potrestá ten, kdo jiného navede nebo ten kdo strpí, aby bylo zvíře, které je vlastní, týráno jinou osobou a ten kdo strpí, aby se týrání dopouštěla osoba mu svěřená. V následujícím paragrafu jsou pak uvedeny sankce, ke kterým dojde, pokud viník týrání zvířete nezanechá a pokračuje v něm. Jedná se zejména o odebrání zvířete. Viník pak musí hradit všechny náklady, které vzniknou péči o zabavené zvíře. V § 8 této vyhlášky je stanoveno, že dosud platné předpisy, které upravují týrání zvířat, pozbývají účinnosti. Tímto pozbývá platnost, např. výše zmíněná vyhláška místodržitele na Moravě č. 61 ze dne 5. listopadu 1901 moravského zemského zákoníku. Pod tímto vládním nařízením je podepsán Dr. Hácha.

V roce 1941 bylo vydáno vládní nařízení č. 108/1941 Sb. ze dne 10. října 1940, jímž se částečně mění vládní nařízení ze dne 27. března 1939, č. 106 Sb., o ochraně zvířat proti týrání. Tímto nařízením se mění znění původního § 4, který se týkal sankcí. Tyto jsou nově více rozšířeny a lépe stanoveny. V odst. 1 je uvedena sankce tuhého vězení do dvou let za surové týrání zvířat. V odst. 2 je stanovena sankce tuhého vězení do 6 měsíců za neoprávněné pokusy na zvířatech a za zabití teplokrevného zvířete bez předchozího omráčení. V odst. 3 je sankce stanovena až na částku do 10 000 korun nebo vězením

⁶ 106/1939 Sb. Vládní nařízení ze dne 27. března 1939 o ochraně zvířat proti týrání

⁷ 106/1939 Sb. Vládní nařízení ze dne 27. března 1939 o ochraně zvířat proti týrání

⁸ 106/1939 Sb. Vládní nařízení ze dne 27. března 1939 o ochraně zvířat proti týrání

do jednoho měsíce. V dalším odstavci pak nedochází k výrazné změně. Dále je tímto nařízením upraven § 6, který se týká propadnutí zvířete státu, resp. protektorátu Čechy a Morava. Pod tímto vládním nařízením je mimo Dr. Háchy podepsán i Ing. Eliáš a další.

V roce 1941 dále dochází k rozšíření vládního nařízení z roku 1939 a to vládním nařízením č.109/1941 Sb.,⁹ ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání. Toto vládní nařízení je ještě rozsáhlejší než č.106/1939 Sb. Oproti tomuto je i více podrobnější a rozděleno na jedenáct částí:

Část I. Používání zvířat k pracím

Část II. Chování zvířat v hospodářství nebo domácnosti

Část III. Doprava a hnaní zvířat, jakož i nakládání se zvířaty, jsou - li předmětem obchodu

Část IV. Ustanovení proti zbytečnému a surovému trestání zvířat

Část V. Užívání zvířat v dolech

Část VI. Užívání zvířat k vědeckým, léčebným a vyšetřovacím účelům

Část VII. Usmrcování zvířat

Část VIII. Některá další ustanovení k ochraně ryb a jiných studenokrevných zvířat před týráním

Část IX. Pověření občanských osob dozorem nad zachováním některých předpisů o ochraně zvířat

Část X. Poměr k jiným služebním předpisům

Část XI. Ustanovení závěrečná

V části č. I je v pěti paragrafech uvedeno jakým způsobem je povoleno používat zvířata k práci, např. v § 4 odst. 1 je uvedeno, že *„vjížděti s tažnými zvířaty do vody při naskládání ledu, nebo je nechati v době od 1. listopadu do 31. března ve vodě při nabírání vody nebo při nakládání ledu, písku apod. jest zakázáno“*.¹⁰ V § 5 je pak ustanoveno jak používat pro práci tahu psa.

V části č. II je sedm paragrafů, v § 6 je uvedeno: *„všem zvířatům chovaným v hospodářství nebo v domácnosti bud' věnována náležitá péče; zejména bud' dbáno*

⁹ 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

¹⁰ 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

o přiměřené krmení, napájení, přístřeší a čistotu zvířete".¹¹ Tento paragraf vypovídá přesně o tom, čím se druhá část zabývá. Zajímavé je například ustanovení § 11 kde je řečeno, že je zakázáno šiškovat drůbež a chovat ji v příliš těsných bednách. Také je zajímavé ustanovení § 12, kdy již v té době zákonodárce pamatoval na to, že se zakazuje pohození zvířete za tím, aby se ho někdo zbavil.

Část III, která se zabývá přepravou zvířat, je složena z pěti paragrafů, kdy např. v § 14 je uvedeno že: „*do vozů (prostorů lodních) nebudiž nakládáno více zvířat, než kolik jich může vedle sebe pohodlně státi tak, aby nebyla ani na sebe, ani na stěny tlačena*“¹². Již tehdy se řešil problém, který přetrvával do dneška, tedy nakládání více zvířat, než je možné, která si pak, např. z nedostatku místa způsobují zranění a jsou zbytečně stresována. Následující paragrafy řeší hnaní zvířat a také přepravu drůbeže, kdy v § 16 je zakázáno, aby se používala pouta, která se drůbeži zařezávají do kůže apod. Zajímavý je také § 17, kde je uvedeno, že „*je zakázáno užívati prostředků, jimiž se jiná osoba má uvéstí v omyl o vlastnostech zvířete a jimiž se způsobuje zvířeti bolest např. umělé zvětšování vemene dojnic šleháním nebo nevydojením a pod*“.¹³ Je velice zvláštní, že v době kdy je v koncentračních táborech týráno tisíce lidí, řeší vláda, to aby nebylo bolestně zvětšováno vemeno zvířete.

V části IV je pouze § 18, který vymezuje, kdy a jak se smějí zvířata trestat. Zakázáno je například bít zvíře přes hlavu nebo je poháněti bičem, který je úmyslně opatřen uzly nebo knoflíky. A i jiné bytí musí být rozumně odůvodněno. Ale co znamená rozumně odůvodněno, již vyhláška neuvádí.

Část V je tvořena pouze paragrafem č.19 který uvádí, že k použití jednokopytníků v dolech je zapotřebí povolení, které může být vázáno vhodnými podmínkami, které zajistí ochranu zvířete proti týrání.

Část VI je složena ze čtyř paragrafů, z těchto je významným § 22, kdy v odst. 5 je uvedeno, že „*na koních, psech, kočkách a opicích smějí být prováděny pokusy toliko v případech, v nichž zamyšleného účelu nelze dosíci pokusy na jiných zvířatech*“¹⁴ Je

¹¹ 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

¹² 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

¹³ 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

¹⁴ 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

paradoxní, že zvířata, která můžeme považovat za domácí mazlíčky, téměř nesmějí být používána k pokusům, ale na lidech v této době pokusy probíhaly celkem bez problémů.

Část VII se zabývá usmrcováním zvířat. Tato část je rozdělena na dva oddíly. První se týká porážení teplokrevných zvířat a je složena z devíti paragrafů, kdy asi nejzajímavějším z nich, je § 28 odstavec 2., kde je uvedeno, že omráčení zvířete musí probíhat tak, aby se předešlo zbytečným bolestem zvířete, tedy musí být rychlé a účinné. V § 32 tohoto oddílu je uvedeno, že zvířata se smějí stahovat až ve chvíli, kdy je prokazatelné, že nastala smrt drůbeže a ustaly smrtelné záchvěvy. Druhý se zabývá zabíjením ryb a jiných studenokrevných zvířat. Zde je zajímavý § 35, ve kterém je uvedeno, že se žáby musí nejprve zabít useknutím hlavy a poté jí až smějí být utržená či uříznutá stehýnka. Toto bylo již ustanoveno ve vyhlášce č. 51/1914 Sb., ze dne 3. července 1914.

Část VIII je složena ze tří paragrafů a upravuje další body k ochraně ryb a dalších studenokrevných zvířat. V § 37 je mimo jiné zakázáno vsunovati živým rybám prsty pod skřele na žábra a v § 38 je zakázáno vystavovat a uchovávat živé korýše.

Závěrečné části IX, X, XI se zabývaly například tím, kdo je pověřená osoba, která může provádět dohled nad chováním zvířat. V § 41 je uvedeno, že tato osoba musí složit slib, který zní: *„slibuji na svou čest a svědomí, že dozor nad zachováváním předpisů o ochraně zvířat proti týrání, jímž jsem byl pověřen, budu v obvodu mi přikázaném vykonávati s největší svědomitostí a nestranností a s náležitou rozšafností, že nepřekročím meze svého oprávnění a že budu přesně dbáti pokynů daných mi v instrukci nebo jinak úřadem.“*¹⁵

Jak je patrné toto vládní nařízení bylo již dobře propracováno i s detaily avšak i tak hned po tomto vládním nařízení přichází Vyhláška ministerstva vnitra č 110/1941 Sb.¹⁶ ze dne 24. ledna 1941, která upravuje dopravu zvířat po železnici a motorovými vozidly. V § 13 odst. 1 bod 13 je uvedeno, že je zakázáno dopravovat koně sešlé stářím a koně neduživé *„při železniční dopravě může železnice odmítnout dopravu takových zvířat; v pochybných případech rozhodne veterinář povoláný železnici na útraty toho, kdo žádá o provedení dopravy.“*¹⁷ Následuje vládní nařízení č. 176/1942 Sb. ze dne 3. dubna 1942¹⁸, které

¹⁵ 109/1941 Sb., vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobnější předpisy o ochraně zvířat proti týrání

¹⁶ 110/1941 Sb., Vyhláška ministra vnitra ze dne 24. ledna 1941, již se vydávají některé předpisy o dopravě zvířat po železnici a motorovými vozidly

¹⁷ 110/1941 Sb., Vyhláška ministra vnitra ze dne 24. ledna 1941, již se vydávají některé předpisy o dopravě zvířat po železnici a motorovými vozidly

¹⁸ 176/1942 Sb., Vládní nařízení ze dne 3. dubna 1942 o zákazu cpaní drůbeže.

potvrzuje zákaz "cpaní" drůbeže. Snad poslední právní normou na ochranu zvířat z doby druhé světové války je Nařízení ministerstva vnitra ze dne 23. května 1944 č. 131/1944 Sb.¹⁹, které se týkalo dopravy zvířat motorovými vozidly. V rámci tohoto nařízení musely mít vozy, které přepravovaly hospodářská zvířata, dobře utěsněné podlahy a stěny těchto vozů musely být vysoké nejméně 1,50m při přepravě velkých zvířat a 60 cm při přepravě drobných zvířat s výjimkou drůbeže. Vozy by měly být co nejširší a s dobře savou podestýlkou. Dále bylo upraveno desinfikování přepravních vozů.

2.2.4 Období po druhé světové válce a po roce 1948

Všechny výše uvedené právní normy, které vešly v platnost během druhé světové války, byly zrušeny díky Ústavnímu dekretu prezidenta republiky č. 11/1944 Úř. Věst. Čsl. O obnovení právního pořádku. Tento byl vyhlášen vyhláškou ministra vnitra č. 30/1945 Sb.²⁰ o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky o obnovení právního pořádku. V roce 1948 přichází politický převrat. V této době nevzniká žádný nový zákon na ochranu zvířat. První právní normou, která upravovala chov zvířat byl až trestní zákon správní č. 88/1950 Sb., kdy tento má v § 60 uvedeno: „*kdo bez rozumného důvodu způsobí bolest nebo jiné utrpení, bude potrestán pokutou do 2 500 Kčs nebo odnětím svobody až na sedm dnů.*“²¹ Blíže zde nic specifikováno není. Je však zapotřebí říci, že po převratu to ani nevypadalo, že by se k nějaké takové právní normě dospělo. I výše pokuty je na tehdejší dobu celkem vysoká vezmeme-li v úvahu, že lidé tehdy měli plat v řádech stokorun. Následující Vládní nařízení ze dne 9. října 1951 č. 78/1951 Sb.²² ustanovuje, jako dozorující a trestající orgán místní národní výbor. Od této doby dochází k první významnější úpravě až v roce 1987, kdy je schválen zákon Federálního shromáždění ČSSR č. 87/1987 Sb.²³ ze dne 10. listopadu 1987 o veterinární péči, kde se v § 6 nachází pouze věta: „*zvířata nesmějí být týrána.*“ Ale nic bližšího se zde již neuvádí pouze v § 29 odst. 2, psím. b), je uvedena pokuta do výše 5 000 Kčs pokud se dopustí přestupku, tím že týrá zvíře.

¹⁹ 131/1944 Sb., Nařízení ministra vnitra ze dne 23. května 1944 o dopravě zvířat motorovými vozidly.

²⁰ Vyhláška ze dne 27.7.1945 o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl., o obnovení právního pořádku

²¹ 88/1950 Trestní zákon správní

²² 78/1951 Sb., Vládní nařízení ze dne 9. října 1951 o trestní pravomoci místních národních výborů

²³ 87/1987Sb., zákon o veterinární péči

2.2.5 Období po roce 1989

Po roce 1989 dochází k novelizaci zákona o veterinární péči, zákonem Federálního shromáždění č. 239/1991 Sb.²⁴, díky kterému dochází ke změně § 22, který je doplněn o veterinární dohled nad zákazem týrání zvířat.

Zákon o veterinární péči byl novelizován zákonem Federálního shromáždění č. 239/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči. Změna se týkala zejména § 22, kde byl vytvořen veterinární dozor nad dodržováním zákazu týrání zvířat.

V prosinci roku 1991 přichází zákon č. 557/1991 Sb. kterým se mění a doplňuje trestní zákon č. 140/1961 Sb. S tímto přichází i významná změna v oblasti týrání zvířat, protože je do trestního zákona zařazen trestný čin týrání zvířat dle ustanovení § 203, kde je uvedeno: „*kdo týrá zvíře, ačkoliv byl za obdobný přestupek v posledních dvou letech odsouzen, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.*“

„*Kdo utýrá zvíře, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem. Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, spáchá – li výše uvedené trestné činy veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném.*“²⁵

Konečně dochází k tomu, že je soudně postižitelné týrání zvířat, což je opravdu velká změna oproti původní a stávající judikatuře týkající se této oblasti. Pro tuto oblast je velmi přínosný i následující rok 1992 kdy dochází ke sválení **zákona č. 246/1992 Sb. ze dne 15. dubna 1992 na ochranu zvířat proti týrání.**

Zákon 246/1992 Sb. je rozdělen na 8 částí. Tento zákon zakazuje týrání zvířat jak volně žijících, tak i chovaných v lidské péči. Možnost odebrání týraného zvířete, případně jeho propadnutí ve prospěch státu však zákon neumožňuje. (Večerek, 2001) Zákon bylo však zapotřebí v roce 1993 konkretizovat vyhláškou č. 119/1993, kterou se stanovily důvody usmrcení zvířete. Tato vyhláška je následně zahrnuta do zákona č. 162/1993 Sb. Tímto zákonem byl doplněn zákon č. 246/1992 Sb. Novela hlavně upravuje to, že za chovatele je považována právnická i fyzická osoba, která za účelem získávání trvalého zdroje finančních příjmů chová zvíře nebo zvířata, přepravuje zvířata, obchoduje se zvířaty, provozuje jatky, provádí pokusy na zvířatech nebo provozuje zoologické zahrady. Novela také definuje nebezpečný druh zvířat, kdy tímto je takový druh, který vzhledem ke svým biologickým vlastnostem má zvláštní nároky, může ohrozit zdraví nebo život

²⁴ zákon .č 239/1991 Sb. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči

²⁵ Trestní zákon č.140/1961 Sb.

člověka, který se pak může dopustit týrání jedince tohoto druhu. Novelou je dále zaveden přestupek, kde je uvedeno, že se ho dopustí občan, který trpí týrání zvířat nezletilými nebo nesvéprávnými osobami. Avšak chybou této novelizace je, že za tento přestupek nestanovuje sankce. Novelizací také dochází ke zvednutí horní hranice pokut a to z 5 000 Kč na 10 000 Kč a z 10 000 Kč na 15 000 Kč. Významným, ale do konce nedotaženým prvkem novely je, možnost obce, aby na návrh městské nebo okresní veterinární správy odebraly zvíře, pokud to vyžaduje jeho zdravotní stav, ale neumožňuje chápat takové zvíře za propadlé státu.

V roce 1994 dochází zákonem č. 193/1994 Sb. k další novelizaci zákona č. 246/1992 Sb., je díky ní umožněn odchyt savců do sítí za účelem zazvěřování honebních revírů a je díky ní také umožněn odchyt ptáků do sítí za účelem ornitologického výzkumu.

Následuje zákon č. 77/2004 Sb.²⁶, kdy tímto zákonem jsou doplněny rozšířeny či konkretizovány § 4 až § 24. V roce 2004 je vydána vyhláška č. 207, kde je hlavně upravena péče o pokusná zvířata, poté následuje vyhláška č. 208, která se zabývá minimálními standardy pro ochranu zemědělských zvířat. Například je zde uvedeno, že telatům nesmí být nasazován náhubek. Rok 2004 je na legislativní úpravy celkem bohatý a tak přichází vyhláška č. 382, která se zabývá standardy pro hospodářská zvířata při porážení, utracování nebo jiném usmrcování. V roce 2005 pak přicházejí vyhlášky č. 24, která rozšiřuje vyhlášku č. 382 z roku 2004 a vyhláška č. 425, která rozšiřuje vyhlášku č. 208 z roku 2004. V roce 2006 je pak vydán zákon č. 77, který upravuje a rozšiřuje zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat. Po tomto je vydána vyhláška č. 346, která se týká drezúrovaných zvířat. Roku 2007 přichází další novela, zákon č. 243/1997 Sb., kde dochází k úpravě §4 původního zákona č. 246/1992 Sb., kdy tento paragraf se týká tzv. kontaktního norování, avšak tento zákon se stává předmětem sporu u Ústavního soudu a dochází k tomu, že poslanecká sněmovna o zákoně znovu hlasuje a tímto hlasováním, je platnost této novely potvrzena. V roce 2008 však dochází znovu k debatě týkající se zákona č. 234/1997 Sb., kdy se však již nepovede znovu poslanecké sněmovně kontaktní norování schválit. Poté přichází novelizace zákona č. 246/1992 Sb. v podobě zákona č. 312/2008 Sb. dochází tím k adaptaci různých úprav Evropských společenství,

²⁶zákon č.77/2004 Sb. kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

např. o ochraně zvířat během přepravy. Další změny se týkají handicapovaných zvířat, ochraně zvířat při porážení a usmrcování zvířat, úpravy chovu nebezpečných zvířat a v neposlední řadě se změny týkají výše pokut za porušení zákona. Následně je v roce 2009 vydáno několik vyhlášek a jednou z nich je vyhláška č. 4/2009 Sb. ze dne 22. prosince 2008, která se přímo dotýká přepravy zvířat a sjednocuje naše předpisy s předpisy evropského společenství a v příloze jsou pak například přesně vyjmenovány standardy podlahové plochy na jedno zvíře při jeho přepravě. V roce 2010 dochází k zavedení trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., kde je týrání zvířat uvedeno pod § 302. V tomto paragrafu je trestný čin týrání zvířat lépe popsán a jsou i vyšší tresty za spáchání tohoto trestného činu.

K další změně dochází v roce 2012 kdy, je schválen zákon č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl vyhlášen ve sbírce zákonů v částce 134 dne 19. 09. 2012. Účinnost tedy zákon nabyl dne 01. 01. 2013. Nejvíce se tato novela dotýká pokusných zvířat. Hospodářských zvířat se tato novela týká mimo jiné tímto: „*zavedení nové sankce zákaz chovu zvířat a propadnutí týraného zvířete nebo zabránění týraného zvířete s cílem efektivně zabránit chovateli v dalším týrání zvířat a upřesnění právní úpravy zvláštního opatření podle § 28a zákona na ochranu zvířat proti týrání, především umístování týraných zvířat do náhradní péče.*“²⁷ Toto je další pozitivní změna původní úpravy z roku 1992, která toto neumožňovala. K jiné změně zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání do dnešního dne nedošlo.

2.3 Současné právní předpisy na ochranu zvířat

2.3.1 Přímá ochrana zvířat

Přímá ochrana zvířat „*zahrnuje ochranu zvířat vymezenou předpisy zakazujícími a postihujícími týrání.*“²⁸ Pod přímou ochranu spadají následující vybrané předpisy:

27

Důvodová zpráva k zákonu č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 312/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

- zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb., zákona č. 193/1994 Sb., zákona č. 243/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 30/1998 Sb., zákona č. 77/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 77/2006 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 308/2011 Sb. a zákona č. 359/2012 Sb.,
- vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 425/2005 Sb., vyhlášky č. 464/2009 Sb., vyhlášky č. 78/2012 Sb. a vyhlášky č. 22/2013 Sb.,
- vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.,
- vyhláška č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.,
- vyhláška č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění vyhlášky č. 34/2013 Sb.,
- vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů²⁹

Protože jsme členem Evropské unie, musíme v rámci ochrany zvířat dodržovat její následující nařízení:

- nařízení Rady (EU) č. 1255/97 ze dne 25. června 1997, o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS,
- nařízení Rady (EU) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení (EU) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004, o úředních kontrolách za účelem ověřování, zda jsou dodržovány právní předpisy o krmivech a potravinách a ustanovení o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat,
- nařízení Rady (EU) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004, o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/EU a nařízení (EU) č. 1255/97,
- nařízení Rady (EU) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009, o ochraně zvířat při usmrcování,
- prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se zavádí společný formát pro předkládání informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/63/EU o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely (2012/707/EU).³⁰

²⁹ Informační bulletin veterinární správy č. 4 / 2013

³⁰ Informační bulletin státní veterinární správy č. 4 / 2013

Zbývající předpisy přímé ochrany zvířat jsou uvedeny v příloze této bakalářské práce.

2.3.2. Nepřímá ochrana zvířat

Nepřímá ochrana zvířat proti týrání" zahrnuje ochranu zvířat vymezenou předpisy upravujícími zacházení se zvířaty a postihujícími jejich porušování."³¹ Z nepřímé ochrany uvádím pouze část předpisů důležitých pro tuto bakalářskou práci, všechny předpisy týkající se nepřímé ochrany zvířat jsou sepsány v příloze této bakalářské práce.

„Zdraví zvířat – veterinární péče:

- *zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 154/2000 Sb., zákona 102/2001 Sb., zákona č. 76/2002Sb., zákona č. 120/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 131/2003 Sb., zákona č. 316/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 298/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 308/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb. a zákona č. 359/2012 Sb.,*
- *vyhláška č. 372/2003 Sb., o veterinárních kontrolách při obchodování se zvířaty, ve znění vyhlášky č. 164/2005 Sb.,*
- *vyhláška č. 377/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu zvířat ze třetích zemí, ve znění vyhlášky č. 259/2005 Sb.,*
- *vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění vyhlášky č. 260/2005 Sb., vyhlášky č. 156/2006 Sb. a vyhlášky č. 416/2012 Sb.,*
- *vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností,*

Chov zvířat:

- *zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů,*

³¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 312/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

- vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat.

Ostatní právní předpisy:

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin."³²

2.3.3 Předpisy rady Evropy

„Česká republika je na úseku ochrany zvířat smluvní stranou následujících vybraných smluv a dohod Rady Evropy (zbývající platné smlouvy a dohody jsou uvedeny v příloze)

- Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely, č. 21/2000 Sb. m. s.,

- Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat, č. 114/2003 Sb. m. s.,³³

2.4. Zákon na ochranu zvířat

Původní znění zákona je účinné od 29. 05. 1992. Od tohoto roku do dnešní doby bylo provedeno devět změn tohoto zákona. Kdy devátá změna je účinná, jak je výše uvedeno k 01. 01. 2013.

Zákon je rozdělen na sedm částí:

- Část první – obecná ustanovení
- Část druhá – ochrana zvířat při usmrcování, požití znecitlivění a ochrana zvířat při veřejných vystoupeních

³² Informační bulletin státní veterinární správy č. 4 / 2013

³³ Informační bulletin státní veterinární správy č. 4 / 2013

- Část třetí - ochrana zvířat při přepravě
- Část čtvrtá – ochrana hospodářských zvířat, zvířat v zájmových chovech a volně žijících zvířat
- Část pátá – ochrana pokusných zvířat
- Část šestá – orgány ochrany zvířat
- Část sedmá- správní delikty

Nejprve je důležité objasnit co se rozumí hospodářským zvířetem. Definice je uvedena v § 3 písm. d), zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání. Hospodářským zvířetem je: „*zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve farmovém chovu a ryby, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací*“³⁴ Tato definice se dá shrnout do dvou vět: Hospodářská zvířata jsou tedy zvířaty chovanými pro přímý hospodářský užitek. Hospodářským užitekem může být věc (mléko, maso, vejce) nebo užitečná práce (tažné zvíře). (Prchalová, 2009)

2.4.1 Týrání zvířat

Pro tuto bakalářskou práci je stěžejní první část zákona na ochranu zvířat, ve které je v § 4 uvedeno, co se považuje za týrání a v § 4a co se rozumí propagací týrání zvířat:

„(1) Za týrání se považuje

a) *nutit zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly,*

b) *podrobit zvíře výcviku nebo veřejnému vystoupení anebo obdobnému účelu, je-li toto pro zvíře spojeno s bolestí, utrpením, zraněním nebo jiným poškozením, jakož i vychovávat, cvičit nebo účelově používat zvíře k agresivnímu chování vůči člověku nebo jiným zvířatům,*

c) *z jiných než zdravotních důvodů*

1. *omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak*

2. *podávat zvířeti potravu obsahující příměsi nebo předměty, které mu způsobují bolest, utrpení nebo jej jinak poškozují,*

³⁴ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

3. omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezování způsobilo utrpení zvířete,

d) vydat slabé, nevyléčitelně nemocné, vyčerpané nebo staré zvíře, pro které je další přežívání spojeno s trvalou bolestí nebo utrpením, k jinému účelu než neodkladnému a bezbolestnému usmrcení,

e) podávat zvířeti dopingové látky a jiné látky poškozující organismus s cílem změnit jeho výkon nebo vzhled,

f) cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, s výjimkou výcviku loveckého dravce, používat jiných živých zvířat jako lákadel nebo nástrah, aniž by to vyžadoval lov, štvát zvířata proti sobě, aniž by to vyžadoval lov anebo příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody, výcvik nebo použití ovčáckého nebo pasteveckého psa, příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody nebo k činnosti uvedené v § 14 odst. 8,

g) provádět chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu nebo jiných vlastností zvířete, a to i v případě, že by uvedené zákroky byly provedeny za použití prostředků pro celkové nebo místní znecitlivění, prostředků snižujících bolest nebo jiných metod, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3 a 4, zejména

1. kupírovat uši, ničit hlasivky nebo používat jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat anebo z jiných než zdravotních důvodů amputovat drápy, zuby, jedové nebo pachové žlázy,

2. z jiných než zdravotních důvodů řezat paroží nebo jeho části ve vývojové fázi živé tkáně,

3. poškozovat kosti, svaly nebo nervy křídel ptáků starších 3 dnů tak, aby bylo zabráněno jejich létání,

h) používat podnětů, předmětů nebo bolest vyvolávajících pomůcek tak, že působí klinicky zjevné poranění nebo následné dlouhodobé klinicky prokazatelné negativní změny v činnosti nervové soustavy nebo jiných orgánových systémů zvířat,

i) podávat zvířeti bez souhlasu veterinárního lékaře veterinární léčiva a přípravky s výjimkou těch, které jsou volně v prodeji, provádět krvavé zákroky, pokud nejsou prováděny osobou odborně způsobilou, nebo úprava kopyt a podkovářské úkony, pokud nejsou prováděny osobou, která splňuje odbornou způsobilost podle zvláštního právního předpisu; za tyto zákroky se nepovažují paznehtářské úkony,

j) vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy,

k) chovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení,

l) zasahovat do průběhu porodu způsobem, který neodpovídá obtížnosti porodu, zvyšuje bolest anebo poškozuje zdraví matky i mláďete,

m) zacházet se zvířetem, přepravovat je nebo je pohánět způsobem, který vyvolává nepřiměřenou bolest, utrpení nebo poškození zdraví anebo vede k jeho neúměrnému fyzickému vyčerpání,

n) používat k vázání nebo k jinému omezení pohybu zvířete prostředky, které zvířeti způsobují anebo lze předpokládat, že budou způsobovat, poranění, bolest nebo jiné poškození zdraví,

o) usmrtit zvíře způsobem působícím nepřiměřenou bolest nebo utrpení.

p) překrmovat nebo krmit zvíře násilným způsobem, nejde-li o zákrok nezbytný k záchraně jeho života nebo zachování jeho zdraví,

r) používat živá zvířata ke krmení těch druhů zvířat, u nichž z biologických důvodů není takový způsob výživy nutný,

s) opustit zvíře s výjimkou zvířete volně žijícího s úmyslem se ho zbavit nebo zvíře vyhnat,

t) při manipulaci s živými rybami zbavovat ryby šupin nebo ploutví, vsouvat rybám prsty pod skále do žáber nebo jim vtláčet prsty do očí anebo násilně vytlačovat jikry nebo mličky, pokud se nejedná o výzkum a umělý chov ryb a, nejde-li o postup stanovený zákonem o rybářství a zákonem o ochraně přírody a krajiny,

u) označovat zvíře vymrazováním s výjimkou ryb, a označovat zvíře výžehem, s výjimkou koní, stanoví-li tak zvláštní právní předpis,

v) používat elektrický proud k omezení pohybu končetin nebo těla zvířete mimo použití elektrických ohradníků nebo přístrojů pro elektrické omračování a usmrcování zvířat anebo odchyt ryb podle zvláštního právního předpisu,

w) jiné tímto zákonem zakázané jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahují na zákroky nebo činnosti

a) spojené s naléhavou potřebou záchrany života zvířat nebo lidí v naléhavých situacích záchranných prací podle zvláštních právních předpisů,

b) prováděné podle schváleného projektu pokusů.

(3) Ustanovení odstavce 1 písm. b) se nevztahuje na výchovu, výcvik a použití zvířete k plnění úkolů, stanovených ozbrojeným silám, bezpečnostním sborům nebo obecní policii zvláštními právními předpisy, jakož i na výchovu a výcvik psů prováděný chovatelskými sdruženími nebo organizacemi v rámci zájmové činnosti.

§ 4a

Za propagaci týrání se považuje zejména

a) vystavování, jiné demonstrace nebo předvádění zvířete, na kterém byl proveden zákrok uvedený v § 4 odst. 1 písm. g), na veřejném vystoupení,
b) zveřejnění popisu, vyobrazení nebo audiovizuálního záznamu, které navádí k postupům, praktikám chovu nebo výcviku, odchytu nebo usmrcování, úpravám vzhledu zvířete a zásahům do jeho zdravotního stavu spojeným s týráním zvířete tak, jak je vymezeno tímto zákonem, pokud v doprovodné informaci není uvedeno, nebo to jinak nevyplývá, že se jedná o činnosti zakázané tímto zákonem."³⁵

Zákon na ochranu zvířat také obsahuje, čeho se dopustí, ten kdo tento zákon poruší. Může se jednat o přestupek nebo o jiný správní delikt.

Přestupkem se v obecné definici rozumí: „Zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů anebo o trestný čin."³⁶ Přestupek proti týrání zvířat přesně definuje § 27 Zákona na ochranu zvířat proti týrání, kde je přesně vyjmenováno, kdy se občan přestupku dopouští. Tento paragraf je rozdělen na 13 odstavců. Pro tuto práci je důležitý odst. 1 písm. a) a písm. b) vzhledem např. § 27 odst. 1 písm. b) uvádí "týrá zvíře nebo utýrá zvíře."³⁷ Sankce jsou uvedeny v § 12, kdy se pohybují se od 50 000 Kč do 500 000 Kč a v §.13 který uvádí: „Spolu s pokutou lze za přestupek podle odstavce 1 písm. a) uložit zákaz činnosti a za přestupek podle odstavce 1 písm. b) nebo c) propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let."³⁸

Jiný správní delikt může být spáchán jak právnickou tak fyzickou osobou při výkonu podnikání. Tyto správní delikty jsou uvedeny v § 28 odst. 1 Zákona na ochranu zvířat proti týrání. Výše peněžité sankce je zde stanovena do 500 000 Kč, jako u přestupků. Je zde možno dle ustanovení § 28 odst. 4 uložit zákaz činnosti právnické osobě a to na dobu nejdéle 5 let.

2.4.2 Trestný čin

Týrání zvířat je mimo zákona na ochranu zvířat postižitelný také díky trestnímu zákoníku. Kdy obecná definice trestného činu je, že se jedná „o protiprávní čin, který

³⁵ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

³⁸ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně."³⁹ Každý trestný čin se vyznačuje materiálními a formálními znaky.

Trestné činy týkající se týrání zvířat jsou uvedeny v hlavě VIII. Trestního zákoníku, která obsahuje trestné činy proti životnímu prostředí. Pro tuto bakalářskou práci jsou nejvíce výstižné trestný čin Týrání zvířat dle ustanovení § 302 a § 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti.

V § 302 trestního zákoníku, je uvedeno: *„kdo týrá zvíře zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, byl-li za čin uvedený v odstavci 1 v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, nebo způsobí-li týranému zvířeti takovým činem trvalé následky na zdraví nebo smrt. Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na větším počtu zvířat“*⁴⁰

Tento trestný čin se dá popsat takto: Objektem napadení se v tomto případě rozumí zájem na ochraně zvířat, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich bezdůvodným usmrcením. Kdy zvířata jsou zde oproti předchozí úpravě, živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení. Zde se lze odkázat na zákon č. 246/1992 Sb. v jehož preambuli je mimo jiné uvedeno, že zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory. Předmětem útoku se v tomto trestném činu rozumí zvíře. Zvířetem je zde myšlen obratlovec, kromě člověka. Nejedná se však o plody či embrya obratlovců. Z tohoto vyplývá, že pokud by člověk týral bezobratlého dopouští se pouze přestupku dle ust. § 28 zákona na ochranu zvířat proti týrání. K naplnění objektivní stránky tohoto trestného činu je zapotřebí týrat zvíře zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem nebo toto dělat na veřejném místě. Týráním se pak dle § 4 zákona č. 246/1992 Sb. rozumí například nutit zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho fyzickému stavu. Přísněji bude pachatel potrestán, způsobí-li zvířeti trvalé následky na zdraví nebo smrt nebo spáchá tento čin na více zvířatech. Dále je přísněji potrestán dopustil-li se ho v posledních třech letech. (Jelínek, 2010).

V § 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti, se uvádí: *„odst. 1 kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné*

³⁹ trestní zákoník 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009

⁴⁰ trestní zákoník 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009

majetkové hodnoty, odst. 2 odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt nebo trvalé následky na zdraví většímu počtu zvířat."⁴¹ Na tento trestný čin se dají aplikovat případy, kdy pachatel špatně pečuje i o celé skupiny zvířat. Například přepravuje velké množství zvířat v malých prostorách a důsledkem tohoto poté dochází k úhynu těchto zvířat.

Tento trestný čin se dá lépe vysvětlit těmito slovy: Objektem napadení se v tomto případě rozumí zájem na ochraně zdraví a života zvířat a zájem na zajištění odpovídající péče o ně. Zavedení tohoto trestného činu reaguje na příklady z praxe, kdy osoba, která má o zvířat pečovat, je ponechá z různých důvodů(odjezd na dovolenou, opuštění bydliště, atd.) bez potřebné péče a zvířata strádají žízní, hladem, působením klimatických vlivů a následným poškozením fyziologických funkcí. V důsledku zanedbání potřebné péče jsou v některých případech v podobných podmínkách i celé skupiny zvířat chovaných k hospodářským účelům. Objektivní stránka záleží v jednání pachatele, který zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt. Přísněji bude potrestán pachatel, který tímto činem způsobí smrt nebo trvalé následky většímu počtu zvířat. Pachatelem může být jen vlastník zvířete nebo nositel povinnosti o zvíře pečovat. Subjektivní stránka vyžaduje zavinění ve formě hrubé nedbalosti. (Jelínek, 2010)

3 Příklady nedostatků při chovu hospodářských zvířat v letech 2004 - 2012

3.1 Rok 2004

3.1.1 Shrnutí období roku 2004

Podle Českého statistického úřadu byl v roce 2004 stav skotu 1 428 329 kusů, prasat bylo celkem 3 126 539 kusů, ovcí 115 852 kusů, koz 11 912 kusů., koní 20 371 kusů, drůbeže 25 493 559 kusů. V tomto období bylo v chovech hospodářských zvířat učiněno 7 906 kontrol, kdy 5 891 kontrol bylo provedeno při činnostech se skotem. Při těchto kontrolách byly ve 426 případech zjištěny nedostatky. Tyto nedostatky se pak týkaly celkem 931 986 zvířat. Ke správnému řízení se podával podnět ve 101 případech. Vyskytl se problematický případ zanedbané péče o skot původně zahraničním chovatelem, který nezajistil péči o svá zvířata v několika okresech a byl za týrání zvířat následně po dlouhých průtazích odsouzen.

⁴¹ trestní zákoník 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009

**graf č. 1 - Soudní projednávání § 203 - týrání zvířat
za rok 2004**

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2005 státní veterinární správy

3.1.2 Příklady nalezených závad

Chov skotu

Jako problematické bylo vyhodnoceno hlavně jarní období, a to v chovu dojníc. Ve kterém se projevoval deficit v krmné dávce a také v péči o zvířata. Nejvíce byly metabolické problémy zjištěny u vysokobřezích kříženek původně mléčných plemen. V některých areálech byly zjištěny neodklizené uhynulé kusy, neodklizený hnůj. Dalším problémem bylo nedostatečné oplocení, kdy se skot pohyboval mimo pozemky majitele. Také bylo k oplocení pozemků použito nevhodného materiálu např. ostnatého drátu. V letním období byl největší problém zjištěn v nedostatečném napájení skotu. V několika případech byla zjištěna nedostatečná péče o plemence po porodu a o novorozená telata.

Chov prasat

Chovatelé často nedodržovali novelizované předpisy, kdy následkem toho byla zpracována novela vyhlášky č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat. Nedostatky v péči o zvířata často časově spojeny s odbytovými problémy v hygieně a péči o zvířata. Celkem bylo poraženo 4 228 961 ks prasat, z toho 130 982 prasníc.

Chov koní

Nedostatky v individuálních chovech byly zjištěny v nevyhovujících parametrech stájí - nedostatečné větrání. Dále nebyla koním věnována dostatečná péče, nemají vyhovující postroje a jezdecké vybavení. U 5 případů byli koně nalezeni v kachektickém stavu, s přerostlými kopyty. V roce 2004 bylo poraženo 338 koní a hříbat a to většinou ze zdravotních důvodů.

Chov drůbeže

Bylo provedeno 201 kontrol, kdy některé se prováděly opakovaně. Soustředily se hlavně na dodržování směrnice Rady 1999/74/ES o minimálních standardech v chovech nosnic.

Vzhledem k tomu k 1. 5. 2004 ukončilo svou činnost 13 provozů s nevyhovujícími technologiemi. U ostatních chovů bylo konstatováno, že klecová technologie chovu nosnic byla upravena podle hledisek stanovených předpisy ES, a to převážně provedením rekonstrukcí.

V letním období byly zjišťovány problémy s ventilací v halách, které uplatňují zahraniční technologie. Byl zjištěn případ nedovolené kauterizace zobáků ve velkochovu. Dále byl zjištěn úhyn zásluky kuřat při selhání větrací techniky vozidla. V podzimním období byla zjištěna nedostatečná péče o nosnice, kdy následkem toho se vyskytly problémy s jejich porážkou.

Dozor nad přepravou zvířat

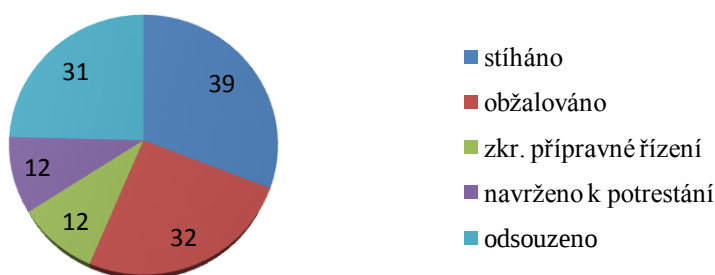
Dozor byl realizován jak při vnitrostátní tak i mezinárodní přepravě zvířat. Při tomto dozoru bylo provedeno 2 564 kontrol, při kterých bylo kontrolováno 5 894 868 kusů zvířat. Ve 46 případech týkajících se 80 633 zvířat, byla uložena nápravná opatření. Dvanáctkrát z těchto případů byl dán podnět ke správnímu řízení. V souvislosti s kontrolou přepravy zvířat bylo zejména nutné zabezpečit proškolení osob (průvodců) pečujících o zvířata během přepravy. Na 6 školících pracovištích proběhly kurzy pro dopravce zvířat. Po absolvování 1 357 osob získalo příslušnou kvalifikaci a následně SVS ČR registrovala 306 dopravců.

3.2 Rok 2006

3.2.1 Shrnutí období roku 2006

V tomto roce byl počet skotu 1 373 645 kusů, prasat 2 840 375 kusů, ovcí 148 412 kusů, koz 14 402 kusy, koní 22 883, drůbeže 25 736 003 kusy. V tomto roce bylo učiněno 6 018 kontrol. Kontroly se týkaly 668 549 zvířat. Nedostatky pak byly zjištěny v 204 případech a týkaly se 16 284 kusů. Z tohoto pak bylo ve správním řízení řešeno 47 případů. Ve 30 případech byl dán podnět obcím, kdy z těchto se 11 případů dotýkalo problematiky telat.

**graf č. 2 - Soudní projednávání § 203 - týrání zvířat
za rok 2006**

zdroj: vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2007 státní veterinární správy

3.2.2 Příklady nalezených závad

Chov skotu

Při 58 kontrolách byly zjištěny nedostatky v zoohygieně zvířat, týkající se poruchy větrání či nevhodného mikroklimatu. V 7 případech byly zjištěny nedostatky v dodržování minimálních standardů chovu a také byly zjištěny technologické nedostatky, například nevhodné uzavírání. Při 17 kontrolách byly zjištěny nedostatky ve výživě zvířat např. nedostatečné napájení, zaplísnění krmiva. Další závadou bylo nedostatečné prostorové vybavení. Problémy byly zjištěny v nedostatečně vedené stájové dokumentaci a evidenci zvířat. Na základě směrnice č.98/58/ES bylo za období roku 2006 bylo prověřeno 14,57% z celkového počtu chovů telat. Závady byly zjištěny v 5,9% nálezů z provedených kontrol. Z toho 16,3% závad za sledované období se týkalo výživy a napájení telat.

Chov prasat

Během 2 335 kontrol bylo zkontrolováno 1 306 832 prasat V 22 případech byly vydány podněty pro zahájení správního řízení. Nedostatky v péči o zvířata jako je napájení, nedostatečná údržba objektů atd. byly zjištěny v 46 případech. Podle požadavků směrnice č.98/58/ES bylo hodnoceno 33,1% chovů, kdy oproti předchozím obdobím došlo ke zvýšení na 13,3%.

Chov koní

U koní bylo provedeno 1 082 kontrol. Při těchto kontrolách bylo prověřeno 27 617 koní. Z tohoto u koní chovaných pro zájmovou činnost bylo provedeno 300 kontrol, týkajících 10 791 koně. Při 63 kontrolách pak byla zjištěna nevyhovující péče a týkala se 1 086 koní. Ve 26 případech bylo zahájeno správní řízení. Pokuta mimo správní řízení byla uložena

v 6 případech. Nejvíce nedostatků bylo zjištěno v individuálních chovech. Jednalo hlavně o nedostatky v zoohygieně a v péči o koně patřilo mezi ně, např. odklizení hnoje, péče o kopyta použitím ostnatého drátu ve výběhu. Bylo také provedeno 92 dopingových kontrol při kterých byl zjištěn 1 pozitivní výsledek.

Chov drůbeže

Během 1 050 provedených kontrol bylo zkontrolováno 36 583 951 kusů drůbeže. Z těchto se 120 kontrol týkalo 343 429 kusů vodní drůbeže. V létě byla při 9 kontrolách zjištěna nedostatečná péče o zoohygienu, omezování výživy a napájení. Dle metodiky směrnice č. 98/58/ES bylo hodnoceno 32,6% z celkového počtu chovu nosnic. Těmito kontrolami byl zjištěn nárůst závad o 20% oproti předchozím obdobím. Nejvíce závad bylo zjištěno v problematice prostorového zajištění, kdy toto souviselo s omezeními chovu vlivem protinákazových opatření. V tomto roce byl chov drůbeže poznamenán nákazou aviární influenzy. Po zklidnění tohoto byly zjištěny nedostatky v zoohygieně např. omezování výživy.

Chov ovcí a koz

V rámci 666 kontrol, bylo zkontrolováno 41 006 zvířat. Ve 40 případech byly zjištěny nedostatky, které se týkaly 1 505 ovcí a koz. Vzhledem k tomuto byla 5krát uložena pokuta a správní řízení bylo vedeno v 27 případech. Ve 32 případech se nedostatky týkaly podmínek chovu jednalo se například o nezabezpečení zvířat proti úniku.

Dozor nad ochranou hospodářských zvířat při porážení

U jatečného skotu prošlo kontrolou 294 722 kusů dospělého skotu a 9 590 kusů telat. U jatečných prasat prošlo veterinární prohlídkou 3 884 275 zvířat. U hrabavé drůbeže prošlo veterinární prohlídkou 146 022 562 zvířat.

Dozor nad přepravou zvířat

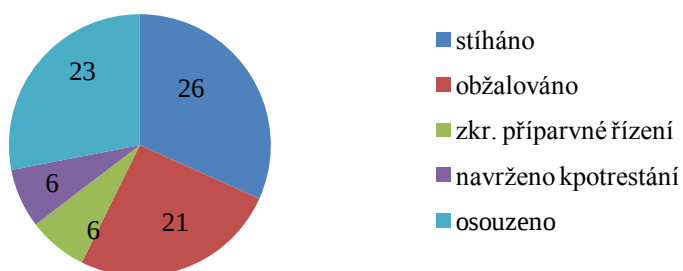
U všech druhů zvířat bylo provedeno celkem 249 994 kontrol dopravních prostředků. Z toho mimo jatka bylo provedeno 2 438 kontrol, při kterých bylo kontrolováno kolem 5,7 milionu zvířat. Ve 35 případech, které se týkaly 37 895 zvířat bylo uloženo nápravné opatření. Ve správním řízení byli řešeny závady ze 16 kontrol.

3.3 Rok 2008

3.3.1 Shrnutí období roku 2008

V období roku 2008 bylo provedeno 12 224 kontrol, při kterých bylo zkontrolováno 31 531 314 zvířat. Závady byly zjištěny v 650 případech. Tyto závady byly zjištěny u 426 556 zvířat. Sankce byly uloženy celkem u 436 případů.

**graf č. 3 - Soudní projednávání dle § 203 - týrání zvířat
za rok 2008**

zdroj: vlastní zpracování Informační bulletin č. 4/2009 státní veterinární správy

3.3.2 Příklady nalezených závad

Chov skotu

Bylo vykonáno 7 738 kontrol. Během těchto kontrol bylo zjištěno 283 závad. Tyto závady se týkaly 8 038 kusů skotu. V chovech telat bylo dle metodiky ES zkontrolováno 2 314 hospodářství, při kterých bylo zjištěno 64 nedostatků. Kdy z těchto, ve 34 případech nebyly dodrženy správné chovatelské postupy, ve 12 případech byla nevyhovující velikost prostor, v 10 případech byly zjištěny nedostatky ve vedení evidencí záznamů. V ostatních kategoriích skotu byly nedostatky zjištěny ve 179 případech. Závady se týkaly v 94 případech chovatelských postupů, ve 25 případech evidence a identifikace zvířat, ve 23 případech výživy a ve 22 případech velikosti prostor.

Chov prasat

Při 1359 kontrolách byly závady zjištěny ve 127 případech a dotýkaly se 22 669 prasat. V tomto roce došlo k extrémnímu uhynu 300 ks prasat, a to na jedno hospodářství vlivem nedostatečné výživy. Bylo zkontrolováno celkem 1 259 hospodářství a nedostatky byly nalezeny u 125 z nich. Kontroly byly prováděny dle požadavků směrnice č. 98/58/ES, proto bylo například u chovů se skupinovým ustájením prasat hodnoceno 25% z chovů. Nejvíce závad jak u individuálního tak u skupinového chovu bylo zjištěno v chovatelských postupech, a to v 58 případech. Ve 32 případech byly závady nalezeny ve výživě.

Chov koní

Bylo provedeno 1 050 kontrol, a to jak v zájmových chovech, tak i v hospodářských chovech. Během kontrol bylo nalezeno 104 závad. Závady se týkaly 842 koní. Zejména v zájmových chovech byly zjištěny závady ve výživě koní, nezabezpečení koní proti úniku nebo používání nebezpečných pomůcek. Co je alarmující zhoršila se oproti předchozím rokům péče o mladé a přestálé koně. V tomto roce bylo provedeno 89 dopingových kontrol, během kterých byl 3krát zjištěn pozitivní výsledek.

Chov drůbeže

Bylo provedeno 381 kontrol u hrabavé drůbeže a 33 kontrol u vodní drůbeže. Při kontrolách hrabavé drůbeže bylo zkontrolováno 16 614 893 zvířat. Při kontrolách u vodní drůbeže bylo zkontrolováno 33 038 zvířat. Při kontrolách u hrabavé drůbeže bylo v letním období zjištěno 6 závad, které se týkaly zoohygieny, další závady se týkaly například nedostatečné výživy. U dalších kategorií kura bylo provedeno 336 kontrol, závady byly zjištěny 12krát. Toto se netýkalo chovu krut kdy při těchto kontrolách nebyly nalezeny žádné závady. U vodní drůbeže bylo provedeno 6 kontrol v chovech hus, kdy nebyly nalezeny žádné závady. Při kontrolách chovu kachen byly v jednom hospodářství zjištěny závady v ustájení. U běžců bylo provedeno 50 kontrol, kdy pouze v jednom případě byly zjištěny nevyhovující prostory.

Chov ovcí a koz

Při 752 kontrolách na 31 000 zvířat byly zjištěny závady ve 119 případech. Tyto závady se týkaly 1 813 ovcí či koz. Nejvíce závad bylo zjištěno v evidenci zvířat, označování zvířat, v chovatelských postupech a ve výživě.

Dozor nad ochranou hospodářských zvířat při porážení

U jatečného skotu bylo provedeno 113 006 kontrol při, kterých bylo zkontrolováno 299 541 kusů. Celkem bylo při kontrolách zjištěno 9 104 závad. U prasat bylo provedeno 91 819 kontrol. Při tomto bylo zkontrolováno 3 687 383 prasat. U hrabavé drůbeže bylo provedeno 8 309 kontrol. Při tomto bylo zkontrolováno 134 408 511 kusů jatečné drůbeže.

Dozor nad přepravou zvířat

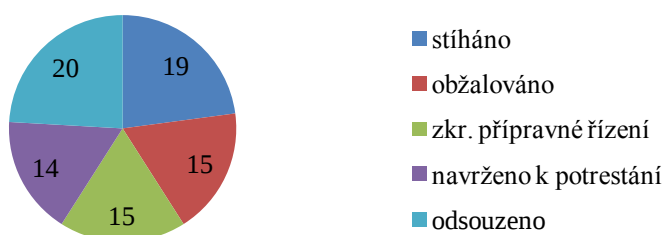
Počet kontrol u všech zvířat byl 2 456. Do těchto kontrol nejsou započítány kontroly přepravy na jatky. Při těchto kontrolách bylo zkontrolováno 6,8 mil. zvířat. Závady byly zjištěny 25 a týkalo se to 105 946 zvířat.

3.4 Rok 2010

3.4.1 Shrnutí období roku 2010

V roce 2010 bylo provedeno celkem 8 790 kontrol, během kterých bylo zkontrolováno 29 448 100 zvířat. Celkem bylo zjištěno 419 závad, které se týkaly 363 668 hospodářských zvířat.

**graf č. 4 - Soudní projednávání § 302- týrání zvířat
za rok 2010**

zdroj: vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2011 státní veterinární správy

3.4.2 Příklady nalezených závad

Chov skotu

Během 5 201 kontrol bylo zkontrolováno 697 708 zvířat. Bylo zjištěno 149 závad a týkaly se 5 032 zvířat. Kdy ve 20 případech bylo zjištěno nedodržení minimálních standardů, v 16 případech byla nedostatečná výživa a napájení, v 11 případech nezajištění stanovených pomůcek.

Chov prasat

Celkem bylo u prasat v roce 2010 provedeno 1 642 kontrol. Při tomto bylo zkontrolováno 628 237 zvířat. Dle směrnice ES 98/58 bylo zkontrolováno 806 hospodářství se skupinovými boxy a 332 hospodářství s individuálními boxy. Závady byly zjištěny u 10 hospodářství se skupinovými boxy a u 33 hospodářství s individuálními boxy. Nejvíce závad (celkem 25) bylo zjištěno ve výživě a napájení zvířat.

Chov koní

Při 800 kontrolách bylo zkontrolováno 18 820 koní. Závady byly nalezeny v 52 případech. Bylo provedeno 105 dopingových kontrol, z nichž jedna byla pozitivní. V chovu bylo zjištěno 45 závad. Nejvíce závad bylo v zájmových chovech. Jednalo se zejména o špatnou výživu, používání nevhodných pomůcek a nedostatečnou péči.

Chov drůbeže

V tomto roce bylo provedeno 607 kontrol. Při tomto bylo zkontrolováno 19 207 518 zvířat. Zjištěno bylo 17 závad, které se týkaly 338 228 kusů. Zejména v letním období se závady týkaly zoohygienických podmínek zvířat, a to ve 12 případech. Během v grafu uvedených kontrol bylo zjištěno celkem 7 hospodářství se závadami. V ostatních chovech kura domácí bylo provedeno 172 kontrol. Závady byly zjištěny v 11 případech. U vodní drůbeže bylo provedeno 31 kontrol v chovech hus. Závady byly zjištěny pouze v jednom případě. V chovu krůt bylo provedeno 60 kontrol. Závada byla nalezena v jednom případě, kdy byly používány nedovolené zákroky. U běžců bylo provedeno 29 kontrol, při kterých byly zjištěny 4 závady.

Chov ovcí a koz

Bylo provedeno 1 663 kontrol a to jak v zájmových tak i v hospodářských chovech. Při tomto bylo zjištěno 113 závad. Tyto závady se týkaly 1906 ovcí a koz. Nejvíce závad bylo zjištěno v označování zvířat, evidenci a vedení záznamů. V zájmových chovech také docházelo k chovu zvířat v nevyhovujících prostorech a nenahlášení chovu.

Dozor nad ochranou hospodářských zvířat při porážení

U jatečného skotu bylo provedeno 106 360 kontrol. Nevyhovujících bylo celkem 70 zásilek. U jatečné drůbeže bylo provedeno 7 848 kontrol. Během těchto bylo zjištěno 40 závad při dopravě zvířat.

Dozor nad přepravou zvířat

V tomto roce bylo přepraveno 9 847 737 zvířat včetně sladkovodních ryb. Při vnitrostátní dopravě bylo učiněno 336 kontrol, mimo kontrol odvozu na jatky. Obcím s rozšířenou působností bylo podáno 9 podnětů, a 9 podnětů bylo vedeno ve správním řízení.

3.5 Rok 2012

3.5.1 Shrnutí období roku 2012

V tomto roce bylo celkem provedeno 5 383 kontrol hospodářských zvířat. Během těchto kontrol bylo zkontrolováno 17 117 109 zvířat. Bylo zjištěno 326 závad a týkaly se 126 601 zvířat. Celkem bylo obcím s rozšířenou působností podáno 136 podnětů, 191 bylo vedeno správní řízení a ve 22 případech byla uložena peněžitá pokuta.

**graf č. 5 - Soudní projednávání § 203 - týrání
zvířat za rok 2012**

3.5.2 Příklady nalezených závad

Chov skotu

V tomto roce bylo celkem zkontrolováno 263 256 zvířat všech kategorií skotu. Závady byly nalezeny při 116 kontrolách a týkaly se 3 730 kusů skotu. Během kontrol bylo zkontrolováno 643 hospodářství s chovem mléčných telat. V 15 z těchto hospodářství byly nalezeny závady. U hospodářství s chovem telat na rostlinné výživě bylo provedeno 752 kontrol. Během těchto kontrol byly závady zjištěny ve 27 hospodářství. Nejvíce nedostatků bylo opět při zajišťování vhodných podmínek péče o zvířata.

Chov prasat

Celkem bylo provedeno 1 434 kontrol. Při tomto bylo zkontrolováno 262 281 prasat. Kontrolami bylo zjištěno 122 závad. Tyto závady se týkaly 3 730 prasat. Podle směrnice ES 98/58 bylo provedeno kontroly u 1 177 hospodářství. Kdy v 711 případech se kontrola týkala hospodářství se skupinovými boxy a 466 hospodářství s individuálními boxy. Závady byly zjištěny u 27 hospodářství se skupinovými boxy a u 8 hospodářství s individuálními boxy.

Chov koní

V tomto období bylo provedeno 723 kontrol, během kterých bylo zkontrolováno 11 892 koní. Těmito kontrolami bylo zjištěno 82 závad. Závady se týkaly 898 koní. Bylo provedeno 82 dopingových kontrol, které byly všechny s negativním výsledkem. Nejvíce závad se objevilo v zájmovém chovu koní.

Chov drůbeže

U hrabavé a vodní drůbeže bylo celkem provedeno 504 kontrol. Zkontrolováno bylo 241 841 kusů drůbeže. Závady byly zjištěny celkem 16 krát. U chovu nosnic bylo dle směrnice 98/58 ES z hospodářství podléhajících kontrole vybráno a zkontrolováno

88 hospodářství. Závady byly nalezeny pouze ve dvou případech. Z těchto 88 kontrol bylo 9 kontrol zaměřeno na hospodářství, jež nahlásila ukončení používání neobohacených klecí. V 8 případech nebyly nalezeny závady v jednom případě byly nalezeny neobohacené klece ale nosnice v nich nebyly umístěny. U ostatních kategorií kura domácího bylo zkontrolováno 61 hospodářství, kdy nedostatky byly zjištěny ve třech z nich. Závady se týkaly hlavně nevyhovujících prostor a dále chovatelských postupů. V chovu hus bylo celkem zkontrolováno 11 hospodářství, kdy pouze v jednom byly nalezeny závady ve výživě zvířat. V chovu kachen bylo zkontrolováno 22 hospodářství, ve dvou případech byly nalezeny závady. V jednom případě se závady týkaly objektů na ustájení a ve druhém se závady týkaly chovatelských postupů. U chovu krůt bylo celkem provedeno 6 kontrol, při kterých nebyly nalezeny žádné závady.

Chov ovcí a koz

V tomto roce bylo provedeno 1 605 kontrol, při kterých bylo zkontrolováno 43 714 ovcí a koz. Závady byly zjištěny ve 144 případech. Tyto závady se týkaly 2 082 zvířat. Činnosti s ovci a kozami.

Dozor nad ochranou hospodářských zvířat při porážení

U jatečného skotu bylo provedeno 101 423 kontrol. Z tohoto bylo zjištěno 17 závad týkajících se hlavně zdravotního stavu porážených zvířat. U jatečných prasat bylo uděláno 57 065 kontrol, při kterých byly závady zjištěny v 336 případech. Nejčastěji se závady týkaly přepravy zvířat. U jatečné drůbeže bylo provedeno 6 602 kontrol a závady byly zjištěny 5krát a opět se nejvíce dotýkaly dopravy na jatky.

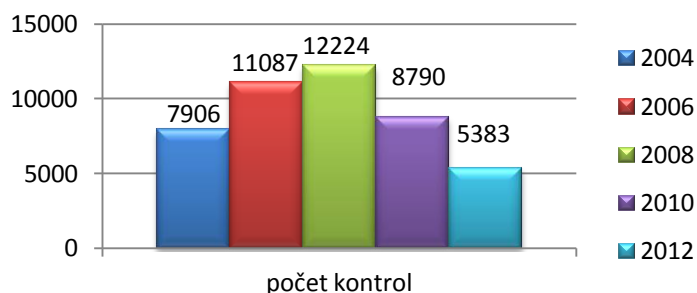
Dozor nad přepravou zvířat

Při vnitrostátní dopravě bylo učiněno 318 kontrol, při mezinárodní dopravě bylo provedeno 544 kontrol. U ostatní přepravy bylo učiněno 121 kontrol. Všechna čísla jsou uvedena bez kontrol týkajících se odvozu na jatky.

3.6 Shrnutí výše uvedených roků

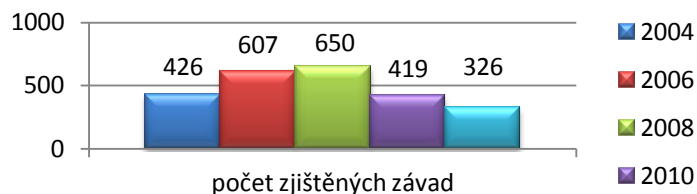
Z grafů č. 6 a z grafu č. 7 vyplývá, že od roku 2004 byla vzrůstající tendence jak v kontrolách, tak i v závadách. Od roku 2008 pak dochází k poklesu kontrol a tím i závad v chovu hospodářských zvířat.

graf č. 6 - Počet kontrol všech hospodářských zvířat v jednotlivých letech

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2013 státní veterinární správy

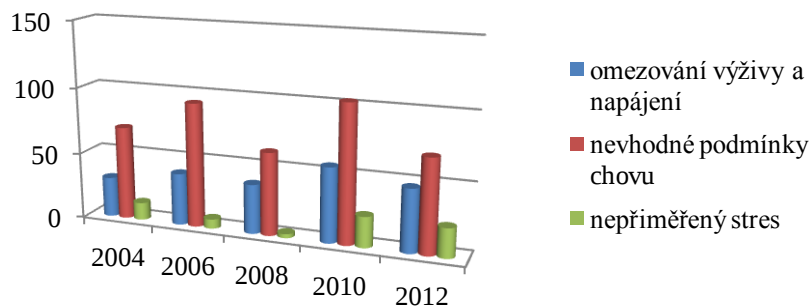
graf č. 7 - Počet všech závad v jednotlivých letech

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2013 státní veterinární správy

V grafu č. 8 uvádím porovnání nejčastěji se objevujících závad ve výše uváděných letech u všech hospodářských zvířat.

graf č. 8 - Porovnání vybraných závad

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2013 státní veterinární správy

Nejvíce závad v uvedených rocích se týkalo nevhodných podmínek pro chov hospodářských zvířat, kdy jich v roce 2010 bylo nalezeno 103. Nejméně závad, a to 62, jich bylo nalezeno v roce 2008, a to i přesto, že v roce 2008 bylo provedeno nejvíce kontrol za uváděná období.

tab. č. 1 Dozor nad ochranou hospodářských zvířat při porážení

rok	2004	2006	2008	2010	2012
Počet kontrol všech hospodářských zvířat při porážení	960	1158	868	758	823
Počty porážení všech hospodářských zvířat	6 071 458	7 733 431	4 754 658	394 965	352 051

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2013 státní veterinární správy

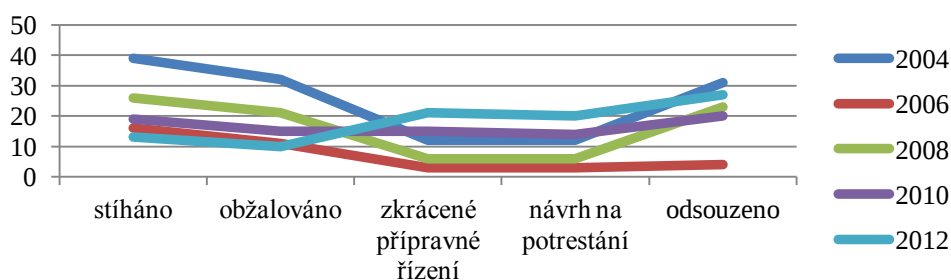
V tabulce č. 1 je přímá úměra mezi provedenými kontrolami a počtem poražených kusů hospodářských zvířat. Dále z tabulky vyplývá, že počet kontrol je zhruba na stejné hladině kdežto počty poražených zvířat v roce 2010 a 2012 rapidně klesly.

tab. č. 2 Dozor nad přepravou zvířat

rok	2004	2006	2008	2010	2012
Počet kontrol nad dopravou všech hospodářských zvířat	2564	2438	2456	1881	1044
Počet všech přepravovaných zvířat	5 894 868	5 705 677	6 795 144	9 487 737	1 606 093

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2013 státní veterinární správy

Z tabulky č. 2 vyplývá, že od roku 2004 klesá počet kontrol hospodářských zvířat při dopravě a počet zvířat od roku 2004 mírně stoupá do roku 2010 v roce 2012 dochází k rapidnímu úbytku přepravených zvířat.

graf č. 9 - Vývoj soudního projednávání § 203 týrání zvířat

zdroj:vlastní zpracování dle Informační bulletin č. 4/2013 státní veterinární správy

Jak je patrné z grafu č. 9 od roku 2004 do roku 2012 došlo k výraznému poklesu trestné činnosti v oblasti týrání zvířat, což, je jistě pozitivní jev.

4. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat problematiku týrání zvířat od počátků až po současnou legislativu. Shromáždit důvody, které vedly až ke vzniku legislativních opatření, které předpisy se vztahují k ochraně zvířat. Z dostupných zdrojů zjistit, kdo se týrání zvířat dopouští, kde se vyskytují, kterých druhů zvířat se to nejvíce dotýká, které způsoby týrání se nejvíce vyskytují.

Legislativa týkající se týrání zvířat je na odpovídající úrovni. Nejvíce se v současné době týráním zvířat zabývá zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání. Je jisté, že bude i nadále k novelizacím tohoto zákona, a díky tomu i ke zlepšování života hospodářských zvířat. Dobré je, že o týrání zvířat neupravuje pouze zákon č. 246/1992 ale i další předpisy jako například Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., kde je nově uveden § 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti. To, že se legislativa v oblasti týrání zvířat neustále zlepšuje je i novelizace zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR. Kdy nově v roce 2013 začala platit právní úprava týkající se § 40 odst. 2 písm. c). Díky této úpravě mohou příslušníci Policie ČR vstoupit do obydlí při podezření, že se v něm nachází týrané zvíře.

Během uváděných let v druhé části bakalářské práce bylo nejvíce kontrol provedeno u skotu 27 566 kontrol a nejméně je ve stejném období provedeno kontrol u drůbeže 3 233 kontrol. V těchto letech bylo provedeno celkem 45 390 kontrol všech hospodářských zvířat. Nejvíce je v počtu zvířat zkontrolováno drůbeže 88 365 459. kusů. Celkem bylo z uvedených let pro týrání zvířat odsouzeno 105 osob. Nejvíce jich bylo odsouzeno v roce 2004 a bylo to 31 osob. Nejméně osob bylo odsouzeno v roce 2006, a to celkem 4 osoby. Od roku 2006 však počet osob odsouzených za týrání zvířat stoupá a v roce 2012 už je odsouzených 27 osob. Z tohoto je patrné, že se naštěstí týrání zvířat ročně projevuje naštěstí pouze v desítkách. Zvláštní zpráva týkající se problematiky týrání zvířat ze dne 19. června 2009 zpracovaná Nejvyšším státním zastupitelstvím, uvádí spíše týrání psů a koček. Hospodářských zvířat se zpráva pouze dotýká. Většinou se jedná o špatně zabezpečenou výživu a prostředí pro daná zvířata. Kdy toto nově řeší, jak jsem již výše uvedla nově v trestním zákoníku uvedený trestný čin § 303 Zanedbání péče o zvíře. zvířat.

5 Použitá literatura:

Právní předpisy

Vyhláška c.k. místodržitele na Moravě č. 61 ze dne 5. listopadu 1901, kterou se uveřejňuje nařízení proti týrání zvířat

Vyhláška c.k. místodržitele na Moravě č.51 ze dne 3.července 1914

Vládní nařízení 106/1939 Sb. ze dne 27. března 1939 o ochraně zvířat proti týrání

Vládní nařízení 108/1941 Sb. ze dne 10. října 1940, jímž se částečně mění vládní nařízení ze dne 27. března 1939, č. 106 Sb., o ochraně zvířat proti týrání

Vládní nařízení 109/1941 Sb. ze dne 23. ledna 1941, kterým se vydávají podrobněji předpisy o ochraně zvířat proti týrání

Vyhláška ministra vnitra č.110/1941 Sb. ze dne 24. ledna 1941 již se vydávají některé předpisy o dopravě zvířat po železnici a motorovými vozidly

Vládní nařízení č.176/1941 Sb. ze dne 3. dubna 1942 o zákazu cpaní drůbeže

Nařízení ministra vnitra č. 131/1944 Sb. o dopravě zvířat motorovými vozidly

Trestní zákon správní ze dne 12. července 1950 č. 88/1950 Sb.

Zákon Federálního shromáždění ČSSR ze dne 10. listopadu 1987 č. 87/1987 Sb.

Vyhláška ministra vnitra č. 30/1945 Sb. o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky o obnovení právního pořádku

Trestní zákon správní č.88/1950 Sb.

Vládní nařízení ze dne 9. Října 1951 č. 78/1951 Sb. o trestní pravomoci místních národních výborů

zákon Federálního shromáždění ČSSR č. 87/1987 ze dne 10. listopadu 1987 o veterinární péči,

Zákon, 239/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči

zákona č. 246/1992 sb. ze dne 15. dubna 1992 na ochranu zvířat proti týrání

vyhláška č. 119/1993 sb..ze dne 15. 04. 1993, kterou se stanoví důvody usmrcení zvířete

zákon č. 162/1993 Sb. ze dne 19. 05. 1993, kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

zákon č. 193/1994 Sb. ze dne 27. září 1994, kterým se doplňuje zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb.

zákon č. 243/1997 Sb. ze dne 12. června 1997, kterým se mění zákon České národní rady č.246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání

zákon č. 312/2008 Sb., ze dne 17. 07. 2008 kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 643/2004 Sb.,o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, a zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

vyhláška č.4/2009 Sb. ze dne 22. prosince 2008 o ochraně zvířat při přepravě

trestní zákon č.140/1961 Sb.

trestní zákoník č.40/2009 Sb.

zákon č. 273/2008 o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů

seznam literatury

JELÍNEK J. a kol., Trestní právo hmotné, 2. vydání, Praha Leges 2010

MAJZÍK I., Chov zvířat I, 1. vydání, Praha, Česká zemědělská univerzita, 2004

PRCHALOVÁ J., Právní ochrana zvířat, 1. vydání, Praha, Linde, 2009

RYDVAL T., Ochrana zvířat proti týrání, jako součást právní ochrany zvířat v České republice, Aplikované právo 2/2006, str. 32-33

VEČEREC V. a kol., Ochrana zvířat, 1. vydání, Brno, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, 2001

Seznam elektronických dokumentů:

JUDr. SALÁK P., Ph.D., JUDr. Bc. TAUCHEN J., LL.M. Eur.Int. Právnická fakulta Masarykovy univerzity Virtuální knihovna právních předpisů[online databáze] [cit.19.08.2013].

<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/historie.html>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA. Animal Welfare - Program ochrany zvířat, situace v roce 2004 Informační bulletin 04/05 [online]2005 [cit.20.08.2013].Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/svs/portal/dokumenty-a-publikace/prehled-podle-let/x2005/animal-welfare-program-ochrany-zvirat.html>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA Animal Welfare - Program ochrany zvířat, situace v roce 2006 Informační bulletin 04/07 [online] 2007 [cit.20.09.2013].Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/svs/portal/dokumenty-a-publikace/prehled-podle-let/x2007/animal-welfare-program-ochrany-2006.html>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA Animal Welfare - Program ochrany zvířat, situace v roce 2008 Informační bulletin 04/09 [online] 2009 [cit.22.09.2013]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/dokumenty-a-publikace/prehled-podle-let/x2009/animal-welfare-program-ochrany-2008.html>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA Animal Welfare - Program ochrany zvířat, situace v roce 2010 Informační bulletin 04/11 [online] 2011 [cit.23.09.2013]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/dokumenty-a-publikace/prehled-podle-let/x2011/>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA Animal Welfare - Program ochrany zvířat, situace v roce 2012 Informační bulletin 04/12 [online] 2013 [cit.01.10.2013]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/dokumenty-a-publikace/prehled-podle-let/x2013/animal.html>

Důvodová zpráva k zákonu č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela nabyla účinnosti dne 1. 1. 2013, s výjimkou novely zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, která nebyla schválena. Níže uvedený text je součástí sněmovního tisku 582. [online] [cit.02.11.2013]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/187337/Z359_12duvodovka_web.pdf

Důvodová zpráva k zákonu č. 312/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela nabyla účinnosti dne 1.10.2008. Níže uvedený text je součástí sněmovního tisku 518. [online] [cit.03.11.2013]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/1415/Duv_312_08_net_1_.pdf

Zvláštní zpráva týkající se problematiky týrání zvířat (§ 203 trestního zákona) Zpracoval: analytický a legislativní odbor v součinnosti s odborem trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství [online] [cit.10.11.2013]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=81778>

Příloha

Přímá ochrana zvířat proti týrání je obsažena v těchto právních předpisech:

- zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb., zákona č. 193/1994 Sb., zákona č. 243/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 30/1998 Sb., zákona č. 77/2004Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 77/2006 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 291/2009 Sb. zákona č. 308/2011 Sb. a zákona č. 359/2012 Sb.,
- vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 425/2005 Sb., vyhlášky č. 464/2009 Sb., vyhlášky č. 78/2012 Sb. a vyhlášky č. 22/2013 Sb.,
- vyhláška č. 346/2006 Sb. o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat,
- vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění vyhlášky č. 205/2011 Sb.,
- vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.,
- vyhláška č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.,
- vyhláška č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění vyhlášky č. 34/2013 Sb.,
- vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat,
- vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček,
- vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k tomu, že je Česká republika členem Evropské Unie, je v rámci ochrany zvířat nutno dodržovat také nařízení EU a postupovat dle rozhodnutí Komise:

- nařízení Rady (EU) č. 1255/97 ze dne 25. června 1997, o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS,
- nařízení Rady (EU) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení (EU) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004, o úředních kontrolách za účelem ověřování, zda jsou dodržovány právní předpisy o krmivech a potravinách a ustanovení o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat,

- nařízení Rady (EU) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004, o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/EU a nařízení (EU) č.1255/97,
- nařízení Rady (EU) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009, o ochraně zvířat při usmrcování,
- prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se zavádí společný formát pro předkládání informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/63/EU o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely (2012/707/EU).

Nepřímá ochrana zvířat je obsažena především v následujících právních předpisech:

Zdraví zvířat – veterinární péče:

- zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 154/2000 Sb., zákona č. 102/2001 Sb., zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 120/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 131/2003 Sb., zákona č. 316/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 298/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 308/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb. a zákona č. 359/2012 Sb.,
- vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění vyhlášky č. 232/2005 Sb., vyhlášky č. 375/2006 Sb., vyhlášky 129/2009 Sb. a vyhlášky č. 51/2012 Sb.,
- vyhláška č. 372/2003 Sb., o veterinárních kontrolách při obchodování se zvířaty, ve znění vyhlášky č.164/2005 Sb.,
- vyhláška č. 377/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu zvířat ze třetích zemí, ve znění vyhlášky č. 259/2005 Sb.,
- vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění vyhlášky č. 260/2005 Sb., vyhlášky č. 156/2006 Sb. a vyhlášky č. 416/2012 Sb.,
- vyhláška č. 202/2004 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání afrického moru prasat,

- vyhláška č. 356/2004 Sb., o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka,
- vyhláška č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu předcházení a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění vyhlášky č. 356/2004 Sb.,
- vyhláška č. 610/2004 Sb., o označování a pasech psů, koček a fretek v zájmovém chovu při jejich neobchodních přesunech a o změně vyhlášky č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění vyhlášky č. 342/2012 Sb.,
- vyhláška č. 128/2009 Sb., o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty,
- vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností,
- zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Chov zvířat:

- zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 447/2006 Sb., o genetických zdrojích zvířat,
- vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat,
- zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat.

Krmiva:

- zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 415/2009 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků a způsobu zveřejnění metod laboratorního zkoušení produktů ke krmení,
- zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.

Rostlinolékařská péče:

- zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin.

Ochrana přírody a krajiny:

- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 152/2006 Sb., o odchylném postupu při ochraně ptáků a výjimce ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů ptáků pro jejich značení,
- vyhláška č. 294/2006 Sb., o odchylném postupu pro usmrcování špačka obecného,
- vyhláška č. 316/2009 Sb., o držení živočichů dočasně nebo trvale neschopných přežít ve volné přírodě a o péči o tyto živočichy v záchranných stanicích (vyhláška o handicapovaných živočiších),
- zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobů výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech,

- zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 210/2010 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy.

Ochrana životního prostředí:

- zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 209/2004 Sb., o bližších podmínkách nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Myslivost:

- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a bližších podmínkách provádění lovu, ve znění pozdějších předpisů.

Rybářství:

- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

Zoologické zahrady:

- zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů.

Podnikání – obchod se zvířaty a jejich drezúra:

- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů.

Ochrana veřejného zdraví:

- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 448/2009 Sb., o stanovení hygienických požadavků na kosmetické prostředky, ve znění pozdějších předpisů.

Léčiva a chemické látky:

- zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 54/2008 Sb., o způsobu předepisování léčivých přípravků, údajích uváděných na lékařském předpisu a o pravidlech používání lékařských předpisů, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 84/2008 Sb., o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivy v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 86/2008 Sb., o stanovení zásad správné laboratorní praxe v oblasti léčiv,
- vyhláška č. 226/2008 Sb., o správné klinické praxi a bližších podmínkách klinického hodnocení léčivých přípravků,
- vyhláška č. 228/2008 Sb., o registraci léčivých přípravků, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 229/2008 Sb., o výrobě a distribuci léčiv,
- vyhláška č. 344/2008 Sb., o používání, předepisování a výdeji léčivých přípravků při poskytování veterinární péče, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů (chemický zákon).

Ostatní právní předpisy:

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 213/2004 Sb., kterou se stanoví seznam teoretických a praktických oblastí, které tvoří obsah vzdělání a přípravy vyžadovaný v České republice pro výkon regulované činnosti v rámci působnosti Ministerstva zemědělství,
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií),
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin.

Předpisy Rady Evropy

Česká republika je na úseku ochrany zvířat smluvní stranou následujících dohod Rady Evropy a smluv:

- protokol týkající se sanitárních a fytosanitárních opatření a opatření na ochranu zvířat ve vztahu k obchodu k Evropské dohodě zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, č. 200/1998 Sb.,
- Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu, č. 19/2000 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě, č. 20/2000 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely, č. 21/2000 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat, č. 114/2003 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely, č. 116/2003 Sb. m. s.,

- protokol o změně Evropské dohody o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely, č. 118/2006 Sb. m. s.